

Ekonomická teória a prax z pohľadu študentov

Projekt na ochranu biotopov na území Národného parku Slovenský raj

Bc. Katarína Hlinková

Sekcia: regionálny rozvoj a verejná správa

Konzultant: Ing. Blanka Kalamárová

Banská Bystrica
2011

Obsah

Úvod	2
1 Ochrana prírody	3
1.1 Ochrana biotopov a chránené územia	3
1.2 Národný park	4
2 Projekt na ochranu biotopov v Národnom parku Slovenský raj.....	5
2.1 Národný park Slovenský raj	5
2.2 Projekt na ochranu biotopov v Národnom parku Slovenský raj.....	6
2.2.1 Prípravné aktivity/Príprava plánu starostlivosti	7
2.2.2 Jednorazový manažment biotopov	8
2.2.3 Zvýšenie verejného povedomia a šírenie informácií	13
Záver	15
Zoznam použitej literatúry	16

Úvod

Ochrana prírody je dôležitou súčasťou nášho života. Každý z nás sa má správať tak, aby čo najmenej poškodzoval, ničil alebo ohrozoval naše prírodné dedičstvo, pretože práve ono tu má zostať aj pre generácie, ktoré prídu po nás. Veľmi dôležité je chrániť prírodu a venovať zvláštnu pozornosť tým oblastiam, kde sa vyskytujú jedinečné a veľmi zachovalé prírodné hodnoty.

Projekt, ktorému sa venujeme v tejto práci vznikol na základe skutočnosti, že Národný park Slovenský raj patrí medzi oblasti s bohatým výskytom biotopov a bol zaradený do európskej siete chránených území.

Cieľom práce je na základe vymedzenia územia Národného parku Slovenský raj identifikovať a posúdiť jednotlivé aktivity zamerané na ochranu a obnovu diverzity biotopov a v závere zhodnotiť či naplánované aktivity boli splnené. Objektom skúmania je územie Národného parku Slovenský raj a predmetom je ochrana biotopov.

V úvode práce sa budeme zaoberať právnou úpravou ochrany prírody, ochrany biotopov a typmi chránených území. Následne sa budeme venovať charakteristike Národného parku Slovenský raj. V ďalšej časti sa zameriame na samotný Projekt na ochranu a obnovu diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj. V závere sa pokúsime zhodnotiť plnenie plánovaných aktivít v rámci tohto projektu.

1 Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny podľa Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny sa rozumie „obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takých zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.“ Ochrana prírody sa člení na všeobecnú ochranu prírody a krajiny a osobitnú ochranu prírody a krajiny, kde zaraďujeme územnú ochranu, druhovú ochranu chránených rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a ochranu drevín. Pod územnou ochranou prírody a krajiny rozumieme ochranu prírody a krajiny na území Slovenskej republiky alebo jej časti. Pre územnú ochranu je stanovených päť stupňov ochrany. So zvyšujúcim sa stupňom ochrany sa rozsah obmedzení zväčšuje.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny ustanovuje základné práva a povinnosti pri všeobecnej ochrane prírody a krajiny. Základnou povinnosťou každého je ochrana prírody a krajiny pred ohrozovaním, poškodzovaním a ničením; starostlivosť podľa vlastných možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany; zlepšovanie stavu životného prostredia (ŽP) a vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability. Podnikatelia a právnické osoby, ktoré svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich prvkov alebo zložiek, sú povinní na svoje vlastné náklady vykonať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania.

Každý, kto vykonáva určitú činnosť, pri ktorej môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, je povinný postupovať tak, aby nedošlo k bezdôvodným úhynom alebo k ich poškodzovaniu a ničeniu (Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny).

1.1 Ochrana biotopov a chránené územia

Biotop pochádza z gréckeho slova bios – život a topos – miesto. Biotop je súborom všetkých živých i neživých činiteľov, ktoré spolupôsobením vytvárajú ŽP určitého jedinca, druhu spoločenstva alebo populácie. Biotop je miestnym prostredím, ktoré spĺňa nároky charakteristické pre konkrétne živé organizmy. Topografické vymedzenie biotopu je určité stanovište alebo lokalita. Tieto lokality môžu byť obmedzené len na určitú časť jedného biotopu alebo zahŕňajú viac rôznych, zvyčajne susediacich biotopov (Význam slova „Biotop“, 2011).

Podľa Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny ochrana biotopov európskeho a národného významu zahŕňa obmedzovanie alebo regulovanie zásahov, ktoré môžu mať negatívny vplyv na priaznivý stav biotopu, vytváranie podmienok potrebných pre zachovanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu biotopov a sledovanie výskytu a stavu biotopu.

Časti územia, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho, národného významu, biotopy druhov európskeho a národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu, je možné vyhlásiť za chránené územia. Týmto chránenými územiami sú (Ochrana prírody, 2011):

- chránená krajinná oblasť,
- národný park,
- chránený areál,
- prírodná rezervácia,
- prírodná pamiatka,
- chránený krajinný prvok,
- chránené vtáčie územie.

Vzhľadom na tému a zameranie práce sa budeme v ďalšej časti venovať charakteristike národného parku.

1.2 Národný park

Národným parkom sa rozumie rozsiahlejšie územie, s výmerou nad 1 000 ha, prevažne s ekosystémami, ktoré nie sú podstatne zmenené ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinej štruktúre. Národný park je nadregionálnym biocentrom a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti, ak to nariadením vyhlási vláda (Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody).

Na území národného parku zvyčajne platí tretí stupeň ochrany prírody. Orgány ochrany prírody môžu na území daného národného parku obmedziť rozsah a spôsob dopravy a vstup verejnosti do národného parku alebo do jeho časti, ak je to v záujme ochrany prírody (Národné parky a prírodné rezervácie, 2011).

2 Projekt na ochranu biotopov v Národnom parku Slovenský raj

Územie národného parku je veľmi bohaté na výskyt biotopov. Pre svoju vysokú prírodnú hodnotu bol Slovenský raj zaradený medzi územia európskeho významu siete Natura 2000 na Slovensku. Každá krajina EÚ je povinná chrániť územia, ktoré sú zaradené do siete chránených území Natura 2000, pretože tieto územia predstavujú najcennejšie prírodné dedičstvo, ktoré sa v Európe nachádza. Zaradenie Národného parku Slovenský raj do tejto siete má zabezpečiť ochranu biotopov, ako aj rastlinných a živočíšnych druhov (Záverečná správa projektu LIFE04 /NAT/SK/00024 2004 – 2008, 2011).

V nasledujúcej časti sa budeme venovať charakteristike Národného parku Slovenský raj a samotnému Projektu na ochranu biotopov na uvedenom území.

2.1 Národný park Slovenský raj

Národný park Slovenský raj (obrázok 1) leží vo východnej časti Slovenskej republiky. Rozprestiera sa na území okresov Spišská Nová Ves, Poprad a Rožňava. Cez územie Slovenského raja pretekajú rieky Hornád a Hnilec. V roku 1964 bol vyhlásený za chránenú krajinnú oblasť a v roku 1988 bol Nariadením vlády Slovenskej republiky prekategORIZOVANÝ na národný park. Slovenský raj má rozlohu 19 763 ha a ochranné pásmo 13 011 ha. Pôvodne bola oblasť národného parku plošným celkom, ktorý postupne toky riek a potokov rozdelili na niekoľko väčších i menších plošín (Všeobecné informácie, 2011).

Obrázok 1 Národný park Slovenský raj

Zdroj: Slovenský raj, 2011

Z geomorfologického hľadiska patrí územie Slovenského raja do oblasti Slovenského Rudohoria. Na severe a severovýchode hraničí s Hornádkou kotlinou, na západe

a severozápade hraničí s Národným parkom Nízke Tatry a na juhu a východe s krystalinickou časťou Slovenského Rudohoria. Z geologického hľadiska oblasť parku tvoria vápence a dolomity stredného triasu a nepriepustné slieňové vápencové a kryštallické bridlice mladšieho triasu. Z hľadiska biodiverzity patrí Slovenský raj k najhodnotnejším územiám Slovenskej republiky a zároveň je aj jedným z najvýznamnejších území v Západných Karpatoch. Územie parku je unikátnym komplexom lesov, skál, lúčnych a mokradňových biotopov v krasovom prostredí. Horské lúky predstavujú jedinečné ekosystémy s vysokou biodiverzitou a sú bohaté na mnohé druhy orchideí. Lesné spoločenstvá sú dobre zachované a zahŕňajú endemické a reliktné borovicové a smrekovcové lesy rastúce na skalnatých svahoch v úzkych údoliach. V Národnom parku Slovenský raj sa nachádza viac ako 950 druhov vyšších rastlín, z ktorých sú mnohé unikátne a u nás aj vzácne, z nich je 85 druhov zapísaných v národnom červenom zozname. Slovenský raj je územím s typickou faunou Západných Karpát a pozostáva zo spoločenstiev živočíchov obsadzujúcich kaňony a krasové planiny. Až doteraz bolo nájdených viac než 4 000 druhov rôznych bezstavovcov. Mnohé druhy živočíchov nachádzajúcich sa na území parku patria medzi chránené a ohrozené druhy na národnej úrovni. Niektoré druhy živočíchov zaradených medzi chránené sa vyskytujú iba na území Slovenského raja (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011).

Na území parku sa nachádza 350 jaskýň, no pre verejnosť je prístupná iba Dobšinská ľadová jaskyňa. Taktiež nie všetky rokliny, horské chrbty, doliny a vrcholy sú sprístupnené pre turistov. Vytvárajú sa tak zóny nerušených geobiocenóz – tzv. zón ticha, ktoré majú za úlohu ochranu a zachovanie pôvodného prírodného prostredia. Slovenský raj je turistami navštevovaný počas celého roka. Územie národného parku sprístupňuje okolo 300 km značkových turistických chodníkov. Na poznávanie prírody slúži 5 náučných chodníkov. Prechod tiesňavami umožňujú rôzne zabudované zariadenia ako sú rebríky, mostíky, lavičky, reťaze a pod (Slovenský raj, 2011).

2.2 Projekt na ochranu biotopov v Národnom parku Slovenský raj

Hlavným cieľom Projektu na ochranu biotopov v Národnom parku Slovenský raj bola ochrana a obnova diverzity biotopov Národného parku Slovenský raj prostredníctvom prípravy a implementácie programu starostlivosti o územie európskeho významu na základe realizácie aktivít projektových partnerov. Na základe spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov bol vypracovaný Program starostlivosti o územie európskeho významu SKUEV

0112 Slovenský raj. Súčasťou programu je aj veľmi detailne prerokovaný plán starostlivosti o návštevníkov Slovenského raja.

Projekt bol rozdelený do 4 hlavných skupín aktivít (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011):

- A Prípravné aktivity/Príprava plánu starostlivosti,
- C Jednorazový manažment biotopov,
- E Zvýšenie verejného povedomia a šírenie informácií,
- F Celkový manažment projektu,

Tieto hlavné aktivity boli rozpracované do ďalších konkrétnejších aktivít.

2.2.1 Prípravné aktivity/Príprava plánu starostlivosti

Túto prvú skupinu aktivít tvorili 3 činnosti: príprava plánu starostlivosti pre Územie európskeho významu Národného parku Slovenský raj, kontrola vplyvu návštevnosti a príprava dokumentov na verejné obstarávanie.

Príprava plánu starostlivosti bola jednou z kľúčových úloh projektu. Hlavným cieľom bolo určenie spôsobu starostlivosti o územie a limitov využívania prírodných zdrojov národného parku. Kroky zahrnuté v príprave plánu starostlivosti: inventarizácia a mapovanie vybraných druhov a biotopov, ekologické a socioekonomické hodnotenie územia, plánovanie manažmentových opatrení na zachovanie týchto druhov a biotopov, vypracovanie zonácie, stanovenie cieľov a opatrení na ochranu územia, interné hodnotenie a konzultácie s riaditeľstvom Štátnej ochrany prírody, konzultácie so zainteresovanými subjektmi (Záverečná správa projektu LIFE04 /NAT/SK/00024 2004 – 2008, 2011).

Súčasťou plánu starostlivosti je aj už spomínaný plán starostlivosti o návštevníkov, keďže národný park je druhým najnavštevovanejším národným parkom na Slovensku. Z uvedeného dôvodu je potrebné zaoberať sa turistickými aktivitami s náležitou pozornosťou. Tento dokument bol vypracovaný v úzkej spolupráci so zainteresovanými miestnymi subjektmi a založený na spoločnom súhlase. Na základe tejto dohody boli stanovené limity pre rozvoj tzv. mäkkého turizmu – turizmus, ktorý v menšej miere poškodzuje prírodu. Tieto limity umožnia turistom obdivovať krásy prírody s využitím komfortu, ktorý poskytujú turistické zariadenia, ale tiež zabezpečia zachovanie prírodných hodnôt v nasledujúcom období.

Plán starostlivosti o územie európskeho významu SKUEV 0112 Slovenský raj zahŕňa časti, ktoré stručne popíšeme v ďalšom texte (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011):

- jednorazový manažment biotopov,
- zvýšenie verejného povedomia a šírenie informácií,
- celkový manažment projektu.

2.2.2 Jednorazový manažment biotopov

Jednorazový manažment biotopov bol zameraný na zlepšenie podmienok v štyroch oblastiach: príprava a rekonštrukcia turistických chodníkov, obnovný manažment nelesných biotopov, manažment lesných biotopov, oplotenie slatín v pramenných oblastiach a zlepšenie vodného režimu slatinných biotopov vo Vernári.

Príprava a rekonštrukcia turistických chodníkov

Rokliny a kaňony sú veľmi typickým javom krajiny v Slovenskom raji. Aj preto sú pre turistov príťažlivé a ich koncentrácia v nich býva najvyššia. K najnavštevovanejším patria Suchá Belá a Prielom Hornádu. Veľké množstvo turistov spôsobuje poškodzovanie skalných biotopov, ako aj eróziu na exponovaných miestach s tenkou vrstvou pôdy. Cieľom tejto aktivity bolo technicky obnoviť poškodené úseky na turistických chodníkoch (obrázok 2) v najnavštevovanejších roklinách na miestach, kde sú chránené prírodné biotopy ohrozované alebo poškodzované nadmerným množstvom turistov. Prechod kaňonom na najnáročnejších miestach umožňujú rebríky, mostíky stúpačky a reťaze. Úpravou chodníkov na najpoškodenejších miestach sa situácia výrazne zlepšila (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011).

Obrázok 2 Turistický chodník pred a po rekonštrukcii

Zdroj: Záverečná správa projektu LIFE04 NAT/SK/000244 2004 – 2008, 2011

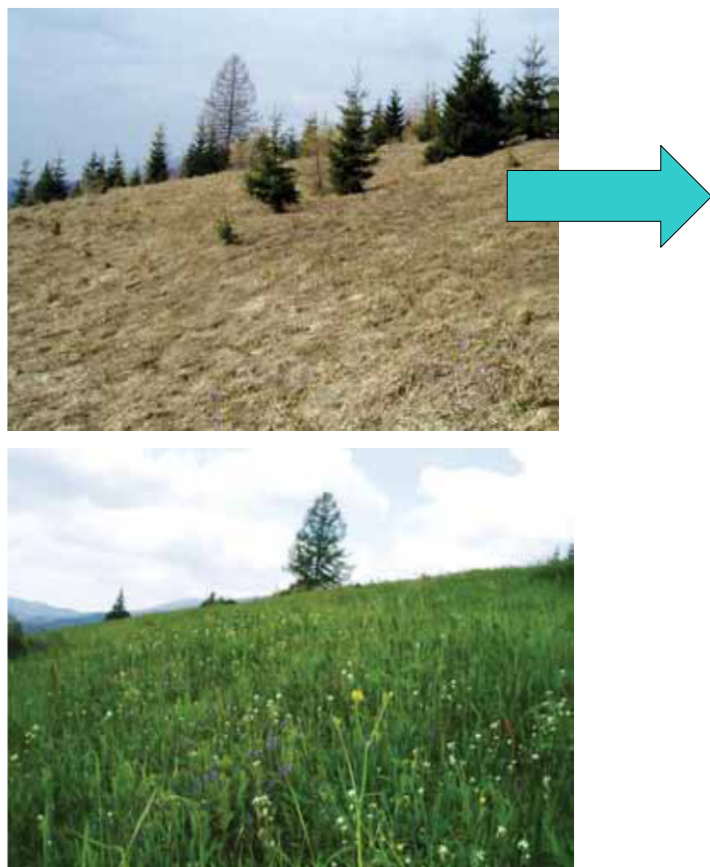
V časti rokliny Suchá Belá bol vybudovaný úsek chodníka s použitím miestnych balvanov a štrku, ktorý odolá aj vyššej hladine vody a tak prispeje k prevencii poškodzovania okolia. Najviac zničené časti Suhej Belej i Prielomu Hornádu boli preklenuté drevenými mostíkmi a rebríkmi. Mostíky a rebríky boli položené v obidvoch oblastiach spolu na 60 miestach. Vchody do špeciálnych častí boli zablokované, aby sa zabránilo návštevníkom pohybovať mimo vyznačeného chodníka a tým vytvárať v roklinách nové chodníčky, ktorými by ohrozili vzácne biotopy (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011).

Obnovný manažment nelesných biotopov

Lúky v Národnom parku Slovenský raj tvoria len 10 % plochy celého parku. Druhovú pestrosť flóry je však mimoriadne vysoká. V niektorých častiach horských lúk rastie až 75 druhov vyšších rastlín na meter štvorcový, čo z európskeho hľadiska znamená unikát. V minulosti sa tieto trávnaté porasty udržiavali kosením alebo pasením. Avšak pre ich odľahlosť a ťažký prístup sa od tohto poľnohospodárskeho využitia ustúpilo. Nedostatok obhospodarovania spôsobil degradáciu, teda zníženie druhovej pestrosti, zmenu v zložení rastlinných spoločenstiev v neprospech kvitnúcich bylín a zarastanie drevinami. Prvým krokom bola identifikácia vlastníkov a užívateľov zanedbaných území. V rámci projektu boli títo vlastníci a užívatelia podporení, aby vykonali prvotné obnovné opatrenia, ako odstránenie drevín a stariny. A tak pripravili plochy na pravidelné využívanie (obrázok 3). Projekt podporil obnovu 135 ha nelesných biotopov – horských lúk, slatinných lúk a xerothermných

lúk. V rámci tejto aktivity bola nadviazaná aj spolupráca s partnermi, ktorí majú záujem tieto lokality po ich vyčistení trvalo udržateľne spásat' a kosiť (Záverečná správa projektu LIFE04 NAT/SK/000244 2004 – 2008, 2011).

Obrázok 3 Nelesné biotopy

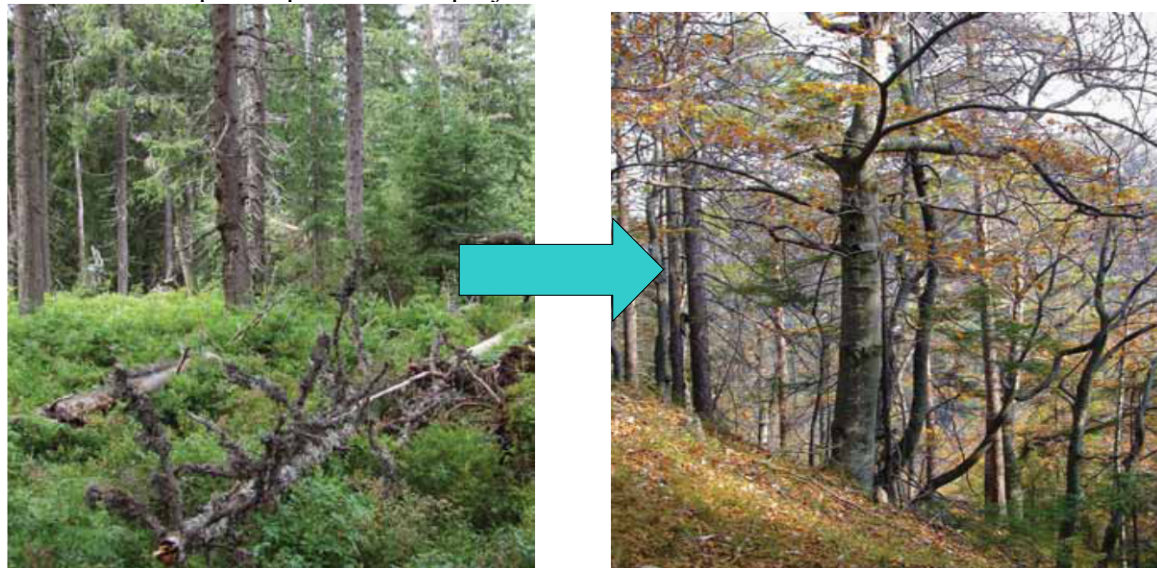
Zdroj: Záverečná správa projektu LIFE04 NAT/SK/000244 2004 – 2008, 2011

Manažment lesných biotopov

Lesy pokrývajú viac ako 90 % územia Slovenského raja, sú teda najbežnejším biotopom. Pre extrémne podmienky a ťažký prístup neboli zväčša intenzívne obhospodarované a zachoval si tak prírodný charakter. Hlavnými cieľmi týchto aktivít bolo zlepšenie druhového zloženia smerom k prírodnému a formovanie tak vertikálnych ako aj horizontálnych štruktúr lesa (obrázok 4). Zdravotný stav lesov sa však veľmi zhoršuje a sú vystavené útokom škodcov. Zhoršovanie zdravotného stavu je možné vidieť tam, kde boli poškodené rozsiahlejšie časti lesa alebo bola jeho druhová skladba zmenená v prospech smreka. Na zlepšenie zdravotného stavu porastov s prirodzeným zastúpením smreka boli realizované špeciálne opatrenia. Smrek, ktoré boli napadnuté lykožrútom, boli

identifikované, vyrúbané, boli im odstránené vetvy a kmene boli odkôrnené, pričom drevo zostalo v lese. Množstvo podkôrneho hmyzu sa výrazne znížilo, pričom biotop nebol poškodený výrubom a následným transportom dreva. Ďalšou účinnou metódou zmiernenia podkôrníkovej kalamity bolo použité feromónových lapačov. Ročne bolo inštalovaných približne 500 lapačov. Toto opatrenie znížilo hustotu populácie troch druhov lykožrútov. Taktiež boli uskutočnené jednorazové obnovné opatrenia. Druhovú skladbu týchto porastov bola zmenená v prospech pôvodných drevín – zníženie počtu smrekov a podpora jedle, brestu a javora (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011).

Obrázok 4 Les pred a po realizácii projektu

Zdroj: Záverečná správa projektu LIFE04 NAT/SK/000244 2004 – 2008, 2011

Oplotenie slatín v pramenných oblastiach a zlepšenie vodného režimu slatinných biotopov vo Vernári

Horské lúky Slovenského raja zahŕňajú aj maloplošné slatinné prameniská. Tieto biotopy môžu byť ľahko poškodené napr. zošľapovaním pri pasení dobytku, ťažbou a transportom dreva. Na ochranu týchto veľmi citlivých biotopov bolo vybudované jednoduché drevné oplotenie s dĺžkou 300 m (obrázok 5).

Obrázok 5 Oplotenie slatín v pramenných oblastiach

Zdroj: Záverečná správa projektu LIFE04 NAT/SK/000244 2004 – 2008, 2011

V národnom parku sa nachádza komplex údolných slatinných lúk. Táto lokalita bola poškodená vybudovaním poľnej nespevnenej cesty, ktorá pretína mokrad'ový systém. Tok vody tým bol odklonený a voda sa nedostávala do druhej časti mokrade. Tento nepriaznivý stav bol zmenený odklonením toku do mokrade vložением rúry pod cestu, ktorá vedie vodu opäť do tejto časti mokrade (obrázok 6) (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011).

Obrázok 6 Obnovený vodný režim slatinných biotop vo Vernári

Zdroj: Záverečná správa projektu LIFE04 NAT/SK/000244 2004 – 2008, 2011

2.2.3 Zvýšenie verejného povedomia a šírenie informácií

Súčasťou projektu bolo aj zvyšovanie povedomia verejnosti prostredníctvom rôznych aktivít (Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj, 2011):

- tlač rôznych brožúr – napr. brožúra Biotopy európskeho významu v Národnom parku Slovenský raj, brožúry o rokline Suchá Belá a Prielome Hornádu,
- organizácia putovnej výstava Natura 2009 v Slovenskom raji,
- vybudovanie náučného chodníka na Podlesku a vybavenie informačného strediska Podlesok,
- rekonštrukcia informačných panelov v kaňone „Prielom Hornádu“ (obrázok 7),
- nepretržitá profesionálna strážna služba, založenie dobrovoľnej strážnej služby,
- založenie web stránky projektu,
- tréningové semináre pre vlastníkov a užívateľov lesa,
- vypracovanie Laymanovej správy,
- spolupráca s médiami a iné.

Obrázok 7 Zrekonštruovaný informačný panel

Zdroj: Záverečná správa projektu LIFE04 NAT/SK/000244 2004 – 2008, 2011

Realizácia projektu predstavuje významný posun smerom k udržateľnému rozvoju celého regiónu. Národný park Slovenský raj na jednej strane obmedzuje intenzívny

ekonomický rast, ale na druhej strane prináša zisky v oblasti turizmu. Projektom bolo vytvorených niekoľko nástrojov na harmonizáciu rozvoja turizmu, lesného hospodárstva a ochrany prírody v národnom parku. A je len na zainteresovaných subjektoch ako sa k týmto novovytvoreným nástrojom a možnostiam postaví. Buď sa rozhodnú tieto možnosti ignorovať alebo budú tieto nástroje aj využívať na udržateľný rozvoj územia.

Záver

Národný park Slovenský raj je jedným z deviatich uzákonených národných parkov na území Slovenskej republiky a z hľadiska biodiverzity je jedným z najhodnotnejších území Slovenska pre unikátny komplex lesov, skál, lúčnych a mokrad'ových biotopov v krasovom prostredí. Územie národného parku je pre turistov, ktorí navštevujú park počas celého roka, veľmi atraktívne. A preto je potrebné zachovať tieto významné prírodné hodnoty a chrániť ich nielen pre našu, ale aj pre budúce generácie.

Ochrana prírody je teda neoddeliteľnou súčasťou nášho života a to zvlášť v chránených územiach. Projekt na ochranu biotopov v Slovenskom raji je dobrým príkladom ako sa to dá. Veľmi pozitívnym javom je to, že projekt sa venoval nielen ochrane biotopov ako takých, ale zahŕňal v sebe aj starostlivosť o turistov a ich informovanosť, keďže Národný park Slovenský raj patrí k najnavštevovanejšim parkom na Slovensku. Na projekte spolupracovalo viacero partnerov a to nielen inštitúcie a organizácie, ktoré sa venujú ochrane prírody, ale taktiež sa na projekte podieľali samospráva, záujmové združenie obcí a tiež Slovenský skauting. Takáto participácia samospráv a rôznych združení určite priniesla nový pohľad na ochranu prírody pre týchto partnerov.

Podľa nášho názoru realizovaný Projekt na ochranu biotopov v Slovenskom raji splnil svoj stanovený cieľ, ktorým bola ochrana a obnova biodiverzity biotopov prostredníctvom programu starostlivosti o územie na základe realizácie rôznych aktivít. Zrealizovanými aktivitami sa dosiahla obnova a ochrana biotopov na území Slovenského raja a v značnej miere sa zvýšila informovanosť a povedomie verejnosti hlavne cez brožúry a vytvorenú web stránku.

Ochranu prírody v Národnom parku Slovenský raj je však potrebné venovať pozornosť aj naďalej a nielen počas realizácie projektu. Pretože ak je raz hodnotné územie poškodené, je veľmi ťažké a náročné napraviť to, čo bolo zdevastované. Ochranu biotopov by mali venovať pozornosť nielen pracovníci národného parku, ale samozrejme aj turisti, ktorí sú vo väčšine prípadov dôvodom, prečo k samotnej devastácii a ničeniu prírodných hodnôt dochádza.

Zoznam použitej literatúry

1. Národné parky a prírodné rezervácie. 2011. [online] [cit. 15. 02. 2011] Dostupné na internete: <<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=41&etype=2&aid=1036>>
2. Ochrana diverzity biotopov v Národnom parku Slovenský raj. 2011. [online] [cit. 15. 02. 2011] Dostupné na internete: <<http://www.sopsr.sk/projekty/lifeproject/>>
3. Ochrana prírody. 2011. [online] [cit. 10. 03. 2011] Dostupné na internete: <http://www.enviro-edu.sk/?page=ochrana_prirody/ochrana_krajiny_a_prirody_na_miestnej_urovni>
4. Ochrana prírody. 2011. [online] [cit. 20. 02. 2011] Dostupné na internete: <<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=41&etype=2&aid=501>>
5. Slovenský raj. 2011. [online] [cit. 15. 02. 2011] Dostupné na internete: <<http://www.slovenskyraj.sk/>>
6. Všeobecné informácie. 2011. [online] [cit. 08. 02. 2011] Dostupné na internete: <http://www.slovensky-raj.sk/?o_raji&eid=&PHPSESSID=cb086d552603b20a9a2025e2861407ef>
7. Význam slova „Biotop“. 2011. [online] [cit. 08. 02. 2011] Dostupné na internete: <<http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=118>>
8. Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (aktualizovaný)
9. Záverečná správa projektu LIFE NAT/SK/000244 2004 – 2008